

אחרי

דות חביבות נשיות מתיקות עד כלות נפשותם מהם".

[וע"פ פירוש זה מתורגם (גם) זה דסתם הכתוב כאן ולא פירש את חטאם (המפורש בפ' שמיני, ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם) – אלא רק „בקרבתם לפני ה'“¹, שתוכן ענין זה „קרבנות לפני ה'“ כשלעצמו ה"ו ענין של מעלה].

ולכאורה, לפי פירוש זה צריך ביאור מדוע מקומו של דיבור (סיפור) זה הוא בסמיכות להציווי לאהרן ש"אל יבוא בכל עת אל הקודש וגו'?"

וצריך לומר, שגם לפירוש זה הרי ההודעה על אופן מיתתם (שהיא מיתת נשיקה כו') היא הקדמה להציווי הנ"ל „אל יבוא בכל עת אל הקודש גו'“, אבל לא כפי הפירוש (הנ"ל) שהוא כמו אזהרה מחטא, אלא למעלייתא.

ב. גם צריך להבין בדברי האוה"ח הנ"ל: איך מתאים פירושו ב„בקרבתם

א. בביאור הטעם שנתפרש בתורה שאמירת הציווי לאהרן, „ואל יבוא בכל עת אל הקודש“ היתה „אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו“ – איתא בדרו"ל² שהוא מפני שהציווי בא לזרוז יותר מאותו החטא שחטאו בניו, שנכנסו אל הקודש (בקרבתם לפני ה') וימותו, ולפיכך נצטווה אהרן „ואל יבא בכל עת אל הקודש גו' ולא ימות“ – „שלא ימות כדרך שמתו בניו“.

והנה באור החיים מפרש (לפי א' האופנים) שהפסוק בתחילת הפרשה „וידבר גו' אחרי מות גו' בקרבתם גו'“ הוא דיבור בפני עצמו, שתוכנו – מעלת עבודת בני אהרן שמתו „בקרבתם לפני ה'“, ובלשונו, ש„דיבר ה' למשה דרך מיתתו שהיתה עז"ה [= על זה הדרך] בקרבתם לפני ה' פ' שנתקרב לפני אור העליון בחיבת הקודש ובוזה מתו (והוא סוד הנשיקה שבה מתו הצדיקים)“, והכתוב מרמז ל„הפלאות חיבת הצדיקים שהגם שהיו מרגישים כמיתתם לא נמנעו מקרוב“ לדביקות נעימות עריבות ידי-

(7) ביאור דברי האוה"ח ע"ד החסידות – ראה ד"ה כתוב באוה"ח (מאמרי אדה"ז אתהלך לאונאי ס"ע לג). ד"ה וכל הלכות במאמרי אדה"ז – מארז"ל (ע' תסה ואילך) ובאוה"ח פרשתנו (ח"ב ע' תקלת ואילך). ד"ה אחרי מות תרמ"ט (פ"ב סה"מ תרמ"ז-תר"ץ ע' רנו) ואילך) והעתי' (המשך תעריב ח"ב ע' תתקסו) ודשנת תשכ"ב. לקו"ש ח"ג פ' אחרי. ועוד.

(8) ראה קושיא הג' באוה"ח שם בתחלתו.

(9) יוד, א.

(10) בת"א עה"פ מפרש בהכתוב כאן תוכן ה- חטא „בקרובות אשתא נוכריתא“. ועד"ז בתיב"ע ותי, „אשא בריא“.

(1) פרשתנו טז, ב.

(2) שם, א.

(3) תרי"ב ופרש"י ריש פרשתנו.

(4) ל' רש"י שם, ב.

(5) ראה מגלה עמוקות (אופן צ'): ונודע לכל שיצא האש מלפני ה' ומתו בנשיקה ולא ע"י כו' התורה העידה בקרבתם לפני ה' וימותו. שמתו בנשיקה כו'. וראה גם עץ הדעת טוב (להרח"ו) פרשתנו (קמ, ב"ג).

(6) ראה אוה"ח שם שבני אהרן „הם נתקרבו“ אל הנשיקה, משא"כ שאר הצדיקים „הנשיקה מתקרבת להם“.

דוש, שמיתתם לא היתה עונש על חטא (כי לא חטאו), אלא אדרבה – מיתת נשי-קין (שבה מתים הצדיקים) דהיינו כלות הנפש מחמת גודל הדביקות בה'.

ג. ויש לומר, שיסודו של פירוש ה' אור החיים הוא (גם) בפשטות משמעות הכתובים דפ' שמיני:

בהמשך סיפור מיתת בני אהרן שם מסופר, שאמר משה לאהרן¹⁶, "הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש"¹⁷, ופירשו חז"ל¹⁸ (והובא בפרש"י – פשוטו של מקרא – על הכתוב) שאמר משה "אהרן¹⁹ אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במידעיו של מקום והייתי סבור או כי או כך עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך".

והנה תוכן ענין "בקרובי אקדש" פי' מפרשים ע"פ לשון הגמ'²⁰, "כדי להת-קדש כבודו של מקום עליהם" – "להר-דיע שהוא נורא על יראיו ומיודעיו"²¹, והיינו דלהיותם "יראיו ומיודעיו", שהיו קרובים ביותר לפני ה', לכן דקדק הקב"ה עמהם לדונם אפילו על שגיאה קטנה²², ועי' (היינו ע"י העונש על

לפני ה' וימותו") שנתקדשו לפני אור ה' עליון בחיבת הקודש . . עד כלות נפשו-תם מהם" עם פשטות הסיפור בפ' שמי-ני ש'ויקחו . . איש מחתנו ויתנו בהן אש וישימו עלי' קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם", שעשו מעשה "אשר לא צוה אותם" (היינו, שהי' כאן חטא, זרה מרצון השם)?

והנה יש מפרשים²³, דלפי הדיעה²⁴ שבני אהרן מתו על שנכנסו שתיי יין למקדש – "פירוש אשר לא צוה אותם אינו סיבת מיתתם אלא להודיע שמעצמם התנדבו בו ולא שצוה אותם . . ופירוש בהקריבם אש זרה²⁵ בעת הקריבם האש זרה ופירוש בקרבתם בעת קרבתם לא שבעבורה מתו".

ועד"ז יש לפרש הכתוב לפי האוה"ח (שמיתתם היתה בגלל עוצם "קרבתם לפני ה'"), דמש"נ "ויקריבו גו' אש זרה אשר לא צוה אותם" אין זה סיפור מעשה בלתי רצוי, אלא מאמר המוסגר (שמתו בעת הקריבם אש אשר לא צוה אותם אלא שמעצמם התנדבו בו).

אלא שעדיין צריך ביאור, כי לכל הדיעות שהובאו במדרש כו"ו הרי מיתתם של בני אהרן היתה בגדר עונש על חטא (והפלוגתא היא רק – מהו החטא, ובהתאם לזה – גודל וחומר חטאם)²⁶; ואילו לפי האוה"ח יוצא חי-

(16) י. ג.

(17) ראה אוה"ח ריש פרשתנו ד"ה עוד נראה לומר: ואולי כי כאן ביאר הקב"ה דבריו אל משה וע"פ הדברים האלה (בקרבתם לפני ה' וימותו) אמר משה לאהרן הוא אשר דבר ה' גו'. ועד"ז הוא בכלי יקר ריש פרשתנו (לאופן אחד).

(18) תו"כ שמיני ט, כד. תנחומא ר"פ שמיני ויק"ר פ"ב, ב. וראה גם זבחים קטו, ב. ועוד.

(19) ל' רש"י שמיני שם (י, ג).

(20) זבחים שם – ע"פ הנוסח שבפרש"י (וראה גם הנוסח בשטמ"ק שם). וראה גם תו"כ שמיני י, ג.

(21) פרש"י בגמ' שם.

(22) ל' הכלי יקר כאן (טז, א). ועד"ז בפ' שמיני (שם, ג). וראה הנסמן בהערה הבאה.

(11) רא"ם שמיני י, ב. ועוד. וראה בארוכה לקו"ש ח"ב ע' 51 ואילך.

(12) ויק"ר פ"ב, א (בסופו); ספ"ב: פרשתנו פ"כ, ט (הובא בפרש"י שמיני שם).

(13) ל' הכתוב במדרש ג, ד. פינחס כו, סא.

(14) תו"כ שמיני שם, א ובריש פרשתנו. ויק"ר פ"ב שם. פ"כ, ו. ח. ט. ועוד.

(15) ראה בארוכה מפרשי התורה שמיני שם. מפרשי רש"י שם, ב. ועוד.

ענין של חטא (באיזה אופן שהוא)²¹, אלא אדרבה, היתה זו עבודה נעלית ביותר שהמשיכה דרגא נעלית ביותר של קדושה²², עד שבכחה לקדש את הבית.

ועפ"י יש לומר לפי פירוש האוה"ח הנ"ל, דמה שאמר הכתוב, "ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם" בא ל' הדגיש גודל מעלתם, שעבודתם היתה בדרגא נעלית ביותר, עד שאא"פ לצוות עלי', מפני שהיא למעלה מגדר ציווי – ולכן, "לא צוה אותם", כדלקמן.

[ולכן נק', "אש זרה" – כי להיותה למעלה מעבודה רגילה הרי היא בגדר "זרה" (לגבי עבודה רגילה בהבית), "זרה" למעליותא].

ד. ויובן זה בהקדים תוס' ביאור ב' דברי האוה"ח הנ"ל דמש"נ, בקרבנתם לפני ה' היינו עצם קירובם ודביקותם של שני בני אהרן בה':

מפורש בכתוב ש, בקרבנתם לפני ה' שם מעשה נוסף, "ויקחו גו' וישימו עלי' קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה גו'", היינו ש, בקרבנתם היתה קשורה עם מעשה הקטורת. ומסתבר לומר, שאין הם שני ענינים שונים, אלא היינו הך, שגודל דביקותם בה' עד לכלות הנפש התבטא בזה שהקטירו קטורת, לפני ה'.

וי"ל הביאור בזה:

מבואר בכ"מ²³ שישנו חילוק כללי ויסודי בין עבודת הקרבנות שעל מזבח

קדוק כחוט השערה²⁴ נקבע כבודו של מקום ומוראו בכל ישראל²⁵.

אבל לפ"ז אינו מיושב לשון חז"ל "שיתקדש הבית"²⁶ במידעיו של מקום, דמזה מובן שמיתת נדב ואביהוא פעלה (לא רק שיתקדש שמו של מקום בבני, אלא גם) שהבית יתקדש. ואם כל הענין אינו אלא גילוי כבודו ומוראו של הקב"ה ע"י עונש וכו' – תמוה, לכאורה, וכי אפשר לומר שפעולה בלתי רצויה (גם אם החטא הוא רק בדקות דקות כו') תגרום לקידוש הבית?!

[ואין לומר, שבנוגע לנדב ואביהוא עצמם היתה זו עבודה רצויה, והחסרון ה' רק מפני החשש פן ילמדו ממעשיהם ועבודתם שאר בני ישראל שאינם בדרגת נדב ואביהוא – כי סו"ס, זה גופא שמעשיהם עלולים להביא מכשול ה"ז דבר הנחשב כחטא, מעין איסור, לפני עור" (כי דוקא משום גודל מעלתם עלי' הם להזהר בזהירות יתירה שלא יסתעף מפעולתם²⁷ איזה קלקול בשאר בני') – ואיך אפשר לומר שפעולה כזו תגרום לקידוש הבית?].

ומכאן יסוד לדברי האוה"ח, שלא זו בלבד שנדב ואביהוא היו, גדולים ממני וממך לפני הקרבת האש זרה, אלא עוד זאת, שפעולה זו גופא לא ה' בה שום

(23) ראה יבמות כ"א, ב. זח"א כ"ה, ב. ועוד.

(24) ראה ראב"ע שמיני שם (אוה"ח שם, ב). כלי יקר שבהערה 22. ראים בפרש"י שם. אוה"ח ריש פרשתנו. ובכ"מ.

(25) כ"ה לשון רש"י. ובתוי"כ שבהערה 18: מסיני נאמר לי עתיד אני לקדש את הבית הזה באדם גדול אני מקדשו הייתי סבור או בי או בך הבית מתקדש כו' שבהם הבית נתקדש. ועד"ז בויק"ר פ"ב, ב.

(26) ע"ד מ"ש באבות (מילי דחסידותא) פ"א מ"ט וי"א.

(27) ומובן בפשטות מדוע אינו שייך כאן שבני' ילמדו מהם, שהרי ראו שרק הם עשו כך משאי"כ משה ואהרן.

(28) ראה גם לקו"ש ח"ב שם.

(29) ראה לקרית נשא כ"ט, א. סוכות ע"ה, ד. ת"ח שמות ד"ה ועשו לי מקדש (תמד, ב ואילך). דרמ"צ פו, ב ואילך. ועוד.

לשון „קרבנות“ ולשון „קטורת“: קרבן הוא מלשון קירוב³⁵, שעי' הקרבנות מת-קרב האדם להשם, ואפשר שלמרות ש-מתקרב לה' הנה נשאר עדיין דבר בפ"ע שקרוב לה': ואילו קטורת הוא לשון קשור³⁶ וחבור (ע"ד³⁷ מ"ש³⁸ „ונפשו קשורה בנפשו“, וכן ביהונתן ודוד נאמר³⁹ „ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד ויאבהו יהונתן כנפשו“) – כי תוכן ענין הקטורת הוא לא רק שהאדם מתקרב לה' (על ידי עבודתו במחדו"מ), כ"א שמת-קשר ומתחבר לה'⁴⁰.

ה. עפ"י יובן הקשר בין שני הענינים בעבודת שני בני אהרן – (א) קרבתם לפני ה' וימותו, (ב) הקטרת קטורת:

תוכן הענין ד„בקרבתם לפני ה' ו-ימותו“, גודל קירובם ודביקותם בה', עד לכלות נפשם ממש, הוא הוא מה ש-הקריבו קטורת בפנים⁴¹, היינו שאז (ביום השמיני למילואים) האירה אצלם בגילוי פנימיות נפשם, שמצד זה הקטירו קטורת – נתקשרו בהקב"ה (ע"ד שנאמר ב-רשב"י⁴² „בחד קטירא אתקטרנא ב' ב-קוב"ה“):

החיצון לעבודת הקטורת שעל מזבח ה-פנימי:

הקרבת הקרבנות על מזבח החיצון תוכנה הוא העלאת הגשמיים לה'⁴³, וכפי שהוא בפשטות, שמביאים בהמה גשמית (וכי"ב) ומעלים חלבה ודמה ע"ג המזבח, ואש יורדת משמים ואוכלת אותה⁴⁴ והיא נכללת באש ה'.

כלומר – תוכן עבודת הקרבנות הוא פעולת האדם בחפצי העולם שמחוץ הימנו, להעלותם לה'.

אמנם הקטרת שעל גבי מזבח הפנימי אין עיקר ענינה העלאת דברים גשמיים לה' (ונצטוינו⁴⁵ לא תעלו עליו (קטורת זרה ו) עולה ומנחה ונסך לא תסכו עליו) כ"א כניסת הכהן לפנים לקטורת והת-קשרות⁴⁶ עם הקב"ה על ידי העלאת ה-אש הקטורת והענין⁴⁷.

ובעבודת האדם⁴⁸: עבודת הקרבנות שעל מזבח החיצון היא העבודה שמצד חיצוניות הלב, שענינה הפעולה בחלקו החיצוני של האדם, שהאדם יקיים רצון השם במעשה דיבור ומחשבה, שהם לבר-שי הנפש של האדם:

והעבודה דקטורת שעל מזבח הפנימי היא התקשרות האדם עם הקב"ה ע"י גילוי פנימיות נפשו (הקשורה עם הקב"ה) – וגילוי זה פועל בדרך ממילא בלבושי מחדו"מ שלו שיהיו כדבעי, לפי רצון ה'.

וענין זה נרמז גם בהחילוק שבין

(35) ס' הבהיר ס' מו (קט). ועיי"כ זח"ג ה, רע"א. של"ה מס' תענית (ריא, ב).

(36) זח"ג יא, ב. לו, ב. ועוד. של"ה שם (ריב, סע"א). וראה גם פרש"י בראשית שם (מתנחמא חיי שרה ח). וראה לקו"ת נשא נב, ד. ובכ"מ.

(37) לקו"ת שם.

(38) ויגש מד, ל.

(39) ש"א יח, א.

(40) כמאמר רשב"י (הובא לקמן ס"ה. וש"נ)

בחד קטירא כו'.

(41) ראה לקו"ת שמע"צ פו, ד: וכוננו דפנימית הלב זהו נגד בחי' מזבח הפנימי שהוא מזבח הזהב אשר בחי' זהב הוא אהבה כרשפי אש שלהבת עזה העולה למעלה עד שבא לידי כלות הנפש. וראה הערה 44.

(42) זח"ג רפה, א.

(30) ראה גם תניא פליד (מג, ב).

(31) יומא כא, ב.

(32) תצוה ל, ט.

(33) ראה פרש"י (פשש"מ) בראשית כה, א.

(34) ראה פרשתנו טז, יג: על האש . . ענו

הקטורת גו'.

כאשר יצרו של אדם תוקפו (ורצונו הפנימי מכוסה ונעלם) יש צורך לכפותו לקיים רצון ה' – אבל כאשר מתגלה רצונו האמיתי, אין צורך לכפיו, כי רצונו הפנימי והאמיתי דכאו"א מִישראל הוא לקיים רצון השם.

וזוהו „אשר לא צוה אותם", שעבודת בני אהרן היתה בבחי' „אשר לא צוה אותם" – שלא שייך בה גדר של ציווי, כיון שהם במדריגה זו שאין זקוקים לציווי, וכל פעולותיהם ועניניהם נעשים כפי רצון ה' מאליו ומחילא⁴¹.

ו. עפ"י יש לבאר גם מה שעליהם דוקא נאמר „בקרובי אקדש", ומשה אמר לאהרן „אהרן אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במידעיו של מקום והייתי סבור או כי או כך עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך".

דהנה לכאורה יש לדייק מהו תוכן הענין ד„יתקדש הבית" – הרי ה' זה לאחרי „כל ז' ימי המלואים שהעמידו משה למשכן ושמש בו"⁴², ולאחר העבודות ביום השמיני למילואים שאז⁴³ „ירדה שכינה לישראל"⁴⁴, וכמפורש ב"פסוק⁴⁵ „וירא כבוד ה' אל כל העם ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירונו (ושבחוהו)" ויפלו על פניהם –

וזוהו גם מש"נ „ויקריבו גו' אש זרה אשר לא צוה אותם": על העבודה שבה מזבח החיצון (חיצוניות הלב), יש בה ענין של ציווי, כי כאשר האדם הוא מציאות בפ"ע, קירובו לה' הוא על ידי קיום ציווי ה' במחזורי: משא"כ בעבודת הקטורת⁴⁶, זה שהאדם מקשר ומחבר נפשו לה', הנה כאשר התקשרותו היא באופן⁴⁷ נעלה ביותר⁴⁸, אז לפעמים⁴⁹ אין צורך בציווי לקיים רצונו ית', כי קיום רצונו ית' בא בדרך ממילא⁵⁰, מחמת זה שנרגש אצלו רצון וכוונת השם עד כ"כ שמתחבר אחר.

[וי"ל שזוהו מעין דברי הרמב"ם⁵¹ ש-

(43) להעיר, דגם באופן ציוויים בתושב"כ מצינו שינוי בין קרבנות וקטורת: בקרבנות הנאים על מזבח החיצון נאמרו כמה פרשיות (פ' ויקרא צו ועוד) וכונ' ציוויים בפרטי הקרבנות ובאופן הקרבת כל קרבן כו': משא"כ בנוגע לקטורת אין פרשה בפ"ע על הקטרתה (כ"א על אופן עשייתה (כפ' תשא ל, לד ואילך), והקטרתה נאמר (בס"פ תצוה) בפרשת עשיית מזבח הקטורת. וראה פקודי מ, כז ובפרש"י שם. וראה לקמן הערה 47.

(44) ראה תרי"כ שמיני י, א: ויקח... בשמחתם כיון שראו אש חדשה עמדו להוסיף אהבה על אהבה.

(45) כי מובן שיש כונ' דרגות בהתקשרות שע"י קטורת. ולהעיר מתרי"כ שמיני ט, כד: ויקר' פ"כ, ח – שנכנסו לפני ולפנים. וכ"ה בראב"ע ריש פרשתנו.

(46) כי ישנה קטורת שבאה ע"י ציווי (פקודי מ, כז).

(47) בפרטיות י"ל שעד"ז הוא בקטורת בכלל, ועפ"י יומתק המבוא לעיל (הערה 43) – כי קרבנות (הנאים בחוץ) אינם „פרט" במזבח, כ"א כל קרבן הוא מצוה בפ"ע וכל פעולה (בהקרבן) היא ציווי בפ"ע: משא"כ קטורת נאמר בפרשת עשיית מזבח הקטורת, כי תוכנה אינה עבודה בפ"ע, כ"א חלק ופרט ממזבח הקטורת – קישור וחבור עם ה'.

(48) ספ"ב דהל' גירושין.

(49) להעיר גם מענין והביאור בתפלת ערבית רשות (לקו"ת סוכות פ, ג. שה"ש כד, ב): אכילת מצה כל שבעה רשות (שער האמונה פ"כ.כא. ביאורו להצ"צ ע' צה ואילך. ועוד). וראה לקו"ש חכ"ב ע' 33. ושו"נ.

(50) ל' רש"י שמיני ט, כג ד"ה ויצאו.

(51) ראה גם המשך פרש"י שם.

(52) ל' רש"י שם ד"ה ויבא.

(53) שם, כג.כד.

(54) ת"א הובא בפרש"י.

— זהו שנתקדש הבית, וזה בא (לא ע"י קרבנות — עבודה בחוץ, חיצונית הלב, אלא) ע"י הקטורת⁵⁷ דנדב ואביהוא, ו"י קריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, התקשרות ודביקות בה' שלמעלה מציווי.

ולכן אמר משה, "עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך", לפי שראוה שע"י עבודתו ועבודת אהרן עדיין לא נתקדש הבית בתכלית השלימות, וע"ד מ"ש רש"י לפני⁵⁸, "שכל ז' ימי ה' מילואים שהעמידו משה למשכן" ושמם בו ופרקו בכל יום לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמין כו', לכך אמר להם זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכס", וע"ד גם על ידי אהרן ש' פעל השראת השכינה עדיין לא, נתקדש הבית" בתכלית:

דוקא נדב ואביהוא, שעבודתם היתה בקטורת שלמעלה מציווי, תכלית התקשרות ודביקות בה', פעלו שיתקדש הבית — ולכן, "עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך", כי הם דוקא היו "מיוחדים של מקום" שע"י נתקדש הבית.

ז. עפ"י יש לבאר גם לפירוש ה' אוה"ח מה שנכתב כאן דוקא ע"ד (מעלת עבודת ו)מיתת בני אהרן שהיתה באופן

וכיון שכבר שרתה שכינה בישראל, מה ה' חסר עוד בקדושת המשכן?

אלא דכשם שבעבודת האדם בעצמו ישנם שני אופנים ומדריגות, עבודת ה' קרבנות השייכת למזבח החיצון (חיצונית הלב), שהגברא הוא מציאות בפ"ע ומקיים ציווי הבורא, ועבודת הקטורת שעל מזבח הפנימי (פנימיות הלב), שה' אדם מקיים ציווי הבורא באופן דקטורת, שמתקשר ומתדבק בבורא עד שנעשה דבר א' —

עד"ז הוא בהחפצא דהמשכן שיש בו ב' אופני ומדריגות קדושה והשראת ה' שכינה: א) "ירדה שכינה לישראל"⁵², היינו שהמשכן הוא ענין בפ"ע ובו יורדת השכינה: ב) שהבית מתקדש, שהשראת השכינה וקדושה בבית אינה באופן שהם ב' דברים נפרדים שמתקרבים, אלא שהקדושה היא בעצם וגוף הבית⁵⁵.

וי"ל שהם שתי המדריגות ב, "אש" ש' ירדו מאת ה':

"ותצא אש מלפני ה' ותאכל על ה' — מזבח את העולה ואת החלבים גו'", הוא זה שירדה השכינה לישראל, שזה בא ע"י עבודת אהרן, כדיוק לשון רש"י⁵⁰, "אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכס", היינו על ידי עבודת הקרבנות שבחוץ — מזבח החיצון:

"ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם"⁵⁶

את העולה גו' שבפסוק כד (משא"כ לפי הרש"ם וחזקוני. וראה ת"כ שבהערה 18 והערה 44).

57) להעיר שבפ' שמיני לא נאמר מפורש ב' תורה ע"ד הקרבת הקטורת של אהרן ביום השמיני למילואים. וראה פרש"י שם ט, כג (בפסוק ויבא משה ואהרן גו' — שנאמר בסוף כל העבודות ותיקף לפני, וירא כבוד ה' גו' ותצא אש מלפני ה' גו'): למה נכנס משה עם אהרן ללמדו על מעשה ה' קטורת.

55) להעיר מפלגת הראשונים באופן השראת השכינה במקדש, אם הוי ע"ד כתיבת שכל ע"י אצבעות היד (כדעת הרמב"ם במ"ג), או כהתלבשות השכל במוח (כדעת הרמב"ן) — אוה"ח ויצא קעה, א ואלר. וראה לקו"ש ח"ט ע' 141. חל"ץ ע' 193. ושי"ג.

56) י. ב. שבפשוטו היתה יציאה של אש מחדש ולא אותה האש שיצאה לפניו, ותאכל על המזבח

הפרשה⁶⁶, "והיתה זאת לכם לחוקת עולם גו' אחת בשנה", דדרגא זו ד, "אחת" (יחי-דה)⁶⁷ המאירה ביוהכ"פ צריכה לפעול בכל ימות השנה, שכ"א מישראל יהי במעמד ומצב כזה, שפנימיות לבו תאיר אצלו בגילוי באופן שכל עניני תומ"צ יהיו אצלו לא (רק) באופן של עול וכפי, כ"א שזה יהי חפצו ופנימיות רצונו, וב-מילא מקיימם באופן כאילו מאליו ו-ממילא, "אשר לא צוה אותם", ע"ד מנפשי ברע⁶⁸, למעליותא,

וכמו שהוא בנוגע לענין התענית ביוהכ"פ: מצד גודל מדריגתם דבני-שביהכ"פ הם, דוגמת מלאכי השרת⁶⁹, הנה זה שאין אוכלים ביוהכ"פ הוא לא רק מצד הציווי אלא שמצד קדושת היום "מי-רוצה לאכול!" (כידוע פתגמו של הרה"צ כו' הרלו"צ מבארדיטשוב), ועד כדי כך שהתענית דיוהכ"פ הו"ע של עונג, כמ"ש⁷⁰, "לחיתום ברעב", שמקבלים חיות (תענוג) מהרעב גופא⁷¹.

וזהו ההקדמה דהאמירה "אחרי מות שני בני אהרן בקרבנם לפני ה' וימותו", שמצד גודל קרבנם ודביקות נפשם בה' עד כלות הנפש, נפעל ונמשך בכ"א מ-ישראל ש, "אחת בשנה" ביוהכ"פ יוכל לבוא לגילוי פנימיות נפשו בדביקות לה', באופן שלא יצטרך לציווי לקיים רצון העליון.

אלא שבחנוכת המשכן ביום שמיני למילואים ה' זה באופן ד, "וימותו", כלות

ד, בקרבנם לפני ה' וימותו, משום שענין זה הוא הקדמה לפרשה הבאה שבה מבואר ע"ד כניסת כהן גדול אחת בשנה לפני ולפנים⁷²:

תוכן עבודת יוהכ"פ, שהכה"ג נכנס כשליח כל ישראל להקטיר קטורת לפני ולפנים⁷³, היא כניסת פנימיות דכ"א מ-ישראל במקום המקודש ולפני ולפנים שבעולם, שבו שורה ומתאחד קדושת ה' (שלכן מקום הארון אינו מן המדוה⁷⁴, לפי שבו האיר ונתגלה בחי' שלמעלה מן המקום במקום הגשמי דקודש הקדשים),

וזה גופא הטעם שיוהכ"פ מכפר⁷⁵, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו⁷⁶, כי כל ענין חטא ועון (מבדילים ביניכם לבין אלקיכם⁷⁷) הוא רק מצד הדרגא שבני ישראל הם מציאות בפ"ע, והתקשרות לה' היא ע"י קיום גזרותיו, ולכן עי"ז שעוברים ר"ל על ציווי השם נעשה חלישות בהקשר: אבל כאשר מתגלית בבני ישראל פנימיות הנשמה, שגם ב-שעת החטא היתה כאמנה אתו⁷⁸, שהיא חבוקה ודבוקה בך, יחידה לייחדך⁷⁹, שזה שייך ל, לפני ה'⁸⁰, פנימיות ולמעלה (מ)שם⁸¹ הוי"ו⁸² – מצד בחי' זו מתבטלים החטאים והעונות שנעשו בכחות החיצו-ניים של האדם.

וכמבואר כ"ז במק"א בארוכה⁸³.

ועל דרגא זו דיוהכ"פ נאמר בסיום

(58) ראה ראב"ע ריש פרשתנו.

(59) יומא כא, א. וש"נ.

(60) פרשתנו טז, ל.

(61) ישע"י נט, ב.

(62) תניא ספכ"ד.

(63) נוסח הושענות ליום ג' דחה"ס.

(64) לקו"ת פרשתנו כז, ד. כת, ב. ובכ"מ.

(65) לקו"ש ח"ד ע' 1151 ואילך. ובכ"מ.

(66) טז, לד.

(67) תוד"ה עד אחת – מנחות יח, א.

(68) ראה ירושלמי ברכות פ"ב סה"ד. תוס' שבת

ק"ח, ב סד"ה עיון. ועוד.

(69) שו"ע אדה"ו א"ח סתר"י ס"ט.

(70) תהלים לג, ט.

(71) ראה לקו"ת שה"ש יד, ב. ובכ"מ.

באופן⁷¹ ד, ולא ימות⁷², נשמה בגוף דוקא, באריכות ימים ושנים טובות, לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

(משיחת ש"פ אחו"ק תשמ"ה)

הנפש בפועל, כיון שאזי⁷³ הוצרך ש-
"יתקדש הבית (במיוחדעיו של מקום)";

אבל לאחר⁷⁴ זה⁷⁵, הרי גילוי בחי'
פנימיות הנפש דכ"א מישאל צ"ל דוקא

71) ראה עץ הדעת טוב פרשתנו (קמ, ב) ע"ש.

72) וע"ד כל הענינים שבחנכות המשכן והמזבח שהם בבחי' הוראת שעה ואין כמותן לדורות (ראה רמב"ם הל' מעשה הקרבנות ספ"ב). ו"ענין החנוכה . . מלשון חינוך . . לנער כו' נותנין לו מתנה יתירה כדי להרגילו כו' משא"כ כשהוא כבר הרגיל א"ע כו' שכל התחלות קשות" (לקו"ת נשא כט, סע"א

(וראה תו"א וישב כט, ד). אלא דשם מבואר זה לענין הקטורת שהקריבו הנשיאים, ועל מזבח החיצון (שהי' אחרי שלימות העבודה כו' דיום ח' למילואים). ומזה מובן במכש"כ לענין חנוכת קדושת הבית ביום זה – יום השמיני למילואים).

73) ראה הס' שבעה ע"ד.

אחרי ב

דקדוק הרמב"ם שכתב ויו"ט הי' עושה על שיצא בשלום מן הקדש ולא כתב בצאתו [כפי שאומרים בנוסח סדר עבר-דת יום הכפורים] אע"פ שהוא יותר לשון קצר . . . האריך בלשונו לאשמועינן כי למחר הי' עושה".

אבל כבר הקשו על זה, שהרי "אפשר . . . שהי' נמשך עד הערב אחר הטבת הנרות עד ששובש בגדי עצמו, ו-הולך בכבוד מתהלך בתומו, באופן שכ-שהגיע לביתו הי' לילה¹⁰ ויהי' בצאתו¹¹ דוקא".

ב. ונראה לומר ששתי הגירסאות תלויות בשני הטעמים שישנם¹² על יו"ט זה:

(א) היו"ט הי' בתור הודאה על שיצא ממקום סכנה¹³, ע"ד ארבעה צריכים

עדות בן נכר רומי . . . ממה שראו עיניו¹⁴, וביום שאחריו הי' עושה סעודה גדולה כו".

(9) שושנים לדוד על משניות יומא שם. — ובמאירי יומא שם משמע, שפשטות פירוש המשנה היא שהי' בערב.

ולהעיר מסעודת מוצאי יוהכ"פ משום שב"ק יוצאת ואומרת לך אכול בשמחה (ש"ע אדה"ז א"ח סתרי"ד ס"ט).

(10) וראה סידור יעב"ץ שם, הרבה מהשנים לא הי' כה"ג יכול להגיע לביתו קודם חצות הלילה מפני דוחק העם העובר ורובי הגדול כו". ע"ש.

(11) אבל להעיר, שבעל שושנים לדוד בספרו שפעת ריביים (על סדר עבודה) פי' "בצאתו ב-שלום" — "בשבייל שיצא בשלום ולא מת".

(12) ב' הסברות הובאו במחזיק ברכה (לה-חיד"א) א"ח סרי"ט. ע"ש באורי.

(13) ראה גם שפעת ריביים (שהועתק בהערה 11).

א. תנן במס' יומא (בסוף עבודת כהן גדול ביום הכפורים) "קדש ידיו ורגליו ופשט [בגדי זהב] הביאוי לו בגדי עצמו ולבש ומלוין אותו עד ביתו ויום טוב הי' עושה לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן הקודש".

בסיום המשנה "ויו"ט הי' עושה כו"י"ש גורסינ¹⁵, על שיצא" במקום "בשנה¹⁶ שיצא" (וכן כתב הרמב"ם בספר היד¹⁷).

וכתבו מפרשים בפירוש גירסא זו, ש"אין הכוונה שמיד בצאתו מן הקדש הי' עושה היו"ט באותו היום שהרי הי' מתענה, אלא למחר הי' עושה אותו, וזהו

(1) פי"ז מ"ד (ע, א).

(2) כ"ה במשנה שבמשניות. ובמשנה שבבבלי (בזע"צ) וירושלמי שלפנינו "ירד וטבל ועלה ונסתפג הביאו כו". אבל ראה מלאכת שלמה שם. שנינו נוסחאות למשניות שם. דק"ס שם. — וראה לקמן הערה 36.

(3) הובא בשינויי נוסחאות למשניות ודק"ס שם. וראה מלאכת שלמה למשניות שם.

(4) או "שיצא" (שתוכנו כמו "על שיצא") — ראה הוסמן בהערה הקודמת.

(5) או "כשיצא" (משנה שבמאירי. וראה רא"ש יומא סוף סדר עבודת יוהכ"פ). — ובסדר עבודת יום הכפורים אומרים "בצאתו".

(6) ה' עבודת יוהכ"פ ספ"ד. וכ"ה גם נוסח המשנה בפיה"ש שלו (נדפס במהדורת קאפח).

(7) ס' עבודת ישראל (לר' ישראל קמחי. אומיר, תצו) וס' עבודת תמה (לבעל שדה יהושע על יר-שלמי) על סדר עבודת יום הכפורים.

(8) וכ"ה באבודרהם בפירושו על סדר עבודה (נדפס בתשלום אבודרהם). י"מ במאירי יומא שם (אלא ששם הטעם — כי "היאך הכין לו מבערב על הספק"). ובסידור יעב"ץ בתחלת דיני עש"ת (ב-